

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Філософський факультет
Кафедра філософії та методології науки**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Зам. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

« ____ » _____ 201__ року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФІЇ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
для студентів**

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	033 Філософія
освітній рівень	Магістр
освітня програма	Філософія
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2017/2018</u>
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладачі: **Руденко Ольга Валентинівна**, к.ф.н., доцент кафедри філософії та методології науки;

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2017

Розробники: **Руденко Ольга Валентинівна**, к.ф.н., доцент кафедри філософії
та методології науки

Затверджено «29» серпня 2017 р.

Зав. кафедри філософії

та методології науки _____ (Добронравова І.С.)

Протокол № 1 від «29» серпня 2017 р.

Протокол від «___» _____ 2017 року №

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«___» _____ 2017 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – полягає в ознайомленні студентів-філософів з теоретичними принципами та набутті методичних навичок викладання «Філософії» та інших дисциплін філософського циклу студентам всіх спеціальностей у вищих навчальних закладах.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

- До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основи психології та педагогіки вищої школи, мати основні знання з дисциплін «Історія філософії», «Теоретична філософія», «Практична філософія», «Логіка», «Етика», «Естетика» та інші

- **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо феноменів та явищ світу й культури, розуміти сутність філософських проблем, тем, ідей, вміти аналізувати філософські та наукові тексти для подальшої передачі цих знань іншим студентам;

- **Володіти елементарними навичками** сприйняття та аналізу інформації; педагогічної майстерності.

3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «**Методика викладання філософії у вищих навчальних закладах**» належить до переліку дисциплін вибору ВНЗ та викладається у 2 семестрі магістратури при підготовці за галуззю знань «Гуманітарні науки», спеціальність «Філософія». Навчальна дисципліна «**Методика викладання філософії у вищих навчальних закладах**» належить до практично орієнтованих дисциплін і надає можливість студентам оцінити свої викладацькі здібності, зрозуміти свою майбутню професію.

4. Завдання (навчальні цілі) – отримати навички створення лекційного курсу з дисципліни «Філософія» та інших дисциплін філософського циклу, вміти проводити семінарські та практичні заняття з цієї дисципліни, визначити принципи оцінювання знань з філософії, створювати завдання для самостійної роботи студентів при вивченні дисциплін філософського циклу, самоосвіта викладача.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Місце методики викладання в системі професійної підготовки	Лекція, самостійна робота	Есе, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	4
1.2	Специфіку методики викладання на рівні теоретичних моделей	Лекція, семінар, самостійна	Есе, письмова контрольна робота,	4

	навчального процесу: інформаційний, діяльнісний, комунікативний підходи.	робота	екзаменаційна робота	
1.3	Проблеми викладання філософських дисциплін в умова нового Закону Про вищу освіту (2014)	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	4
1.4	Значення запровадження Болонського процесу для викладання дисциплін філософського циклу	Лекція, самостійна робота	Есе, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	3
1.5	Основні проблеми інформаційного забезпечення курсу філософії.	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	3
1.6	Загальну логіку лекційного курсу з філософських дисциплін	Лекція, семінар, самостійна робота	Есе, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	3
1.7	Особливості проведення семінару з філософії та інших філософських дисциплін	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	3
1.8	Основні види самостійної роботи з філософських дисциплін та надавати методичні поради з їх виконання	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	3
1.9	Нові форми та методи викладання філософії та філософських дисциплін в сучасних умовах	Лекція, семінар, самостійна робота	Усна доповідь, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	3
2.1	Вміти: аналізувати законодавчу базу освітнього процесу в	Лекція, самостійна робота	аналіз тексту закону «Про вищу освіту»	7

	Україні.		(2014), екзаменаційна робота	
2.2	Створювати матеріали лекцій з філософських дисциплін	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, екзаменаційна робота	7
2.3	Створювати методичні розробки семінарських занять з філософських дисциплін	Семінар, самостійна робота	презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота, екзаменаційна робота	6
2.4	Обґрунтовувати і відстоювати власну світоглядну і життєву позиції, виявляти, ставити та вирішувати проблеми	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, аналіз філософського тексту	7
2.5	Застосовувати отримані знання при аналізі і оцінці сучасних методів викладання філософських дисциплін	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, письмова контрольна робота	6
2.6	Визначати критерії екзаменаційних оцінок з філософських дисциплін.	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, екзаменаційна робота	7
	Комунікація:			
3.1	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої філософської літератури в підготовці розробок лекційних, семінарських занять та написання вимог до	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентаційні матеріали, екзаменаційна робота	3

	самостійної роботи;			
3.2	Презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій, конспектів;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	3
3.3	Вести полеміку стосовно форм представлення матеріалів до філософських дисциплін;	Семінари	Дискусії	3
	Автономність та відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу з різних джерел; готувати лекційні та семінарські розробки, презентаційні матеріали;	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, екзаменаційна робота	4
4.2	Вирішувати самостійно комплексні завдання, що поставлені в індивідуальних роботах;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	4
4.3	Самостійно приймати та обґрунтовувати власні рішення	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, екзаменаційна робота	3

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	.1	.2	.1	.1	.2

7. Структура курсу: у курсі передбачено 2 змістових частини. Заняття проводяться у вигляді лекцій, практичних занять, з використання інтерактивних методів навчання. Завершується дисципліна екзаменом.

Перша частина курсу «**Методика викладання як предмет дослідження**» присвячена розкриттю місця методики викладання філософії в системі професійної підготовки студентів-філософів. Розглядається статус філософії в

культури і статус філософії як навчальної дисципліни, специфіка викладання в умовах Болонського процесу.

Друга частина курсу «**Система методичного забезпечення навчального процесу**» розглядає основні методичні засади проведення лекцій з філософських дисциплін, підготовки методичних розробок з семінарських занять, самостійної роботи студентів, форм оцінювання. Приділяється увага сучасному стану методики викладання філософських дисциплін.

8. Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.9), що складає 30% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.6); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.3), що складає 70% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

- Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу, першоджерела.

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, першоджерела. Має у відповіді суттєві неточності.

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді.

□ Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

□ Самостійна робота:

5-4 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, апелює до поглядів відомих філософів, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість письмової роботи.

3-2 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує

обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність в письмовій роботі. Допускаються несуттєві неточності.

1-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

□ Підсумкова (модульна) письмова робота:

5-4 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність письмової роботи

3-2 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

1-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

· Екзаменаційна робота виконується у вигляді письмової відповіді на 3 питання білета та оцінюється у 40 балів:

Білет складається з 3-х питань: 2 теоретичні і 3 аналіз статті:

Оцінювання теоретичних питань (кожне по 10 балів):

10-8 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи.

7-5 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

4-3 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

2-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Оцінювання практичного завдання (20 балів):

20-17 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи.

16-10 балів студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

9-5 балів в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

4-0 балів не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань.

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт

Оцінювання за формами контролю:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 балів	Max – 60 балів
Усна відповідь	Протягом семестру	«3» x 3 = 9	«5» x 3 = 15
Доповнення, участь в дискусіях	Протягом семестру	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Модульна контрольна робота №1	По завершенню 1 модулю (кінець березня)	«3» x 1 = 3	«5» x 1 = 5
Самостійна індивідуальна робота	5 робіт згідно інформаційного додатку	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Підсумкова контрольна робота		«4» x 1 = 4	«5» x 1 = 5
*у разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у письмовій формі. Загальна кількість балів за аудиторну роботу складає 60% від семестрової кількості балів			

Підсумкове оцінювання у формі екзамену: екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі та оцінюється у 40 балів.

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Екзамен	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

Студент не допускається до екзамену, якщо під час семестру набрав менше **36 балів**. Для допуску до екзамену студент має здати всі самостійні роботи. Екзаменаційна оцінка не може бути меншою за **24 бали** для отримання загальної позитивної оцінки за дисципліну.

Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0 -59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1. Методика викладання як предмет дослідження</i>				
1	Індивідуальна самостійна робота: Написати есе на тему: «Світова філософія і "шкільна" філософія: позиція Канта і сучасність».			10
2	Написати есе на тему: «Філософ – дослідник філософії – викладач філософії».			10
3	Написати есе на тему: «Болонський процес в Україні»			10
4	Написати есе на тему: «Про викладання філософії в університетах»			10
5	Прочитати статтю П. Флоренського «Лекція і Лектіо». Записати основні тези й дати власний коментар (есе).			10
6	Тема 1. Предмет, структура та завдання курсу	2		2
	Тема 2. Філософія в системі освіти	2		2
7	Тема 3. Стан викладання філософії в Україні та проблеми методичного забезпечення	2		2
8	Тема 4. Методика викладання філософії в умовах Болонського процесу	2		2
9	Модульна контрольна робота №1	2		
<i>Змістовий модуль 2. Система методичного забезпечення навчального процесу</i>				
10	Тема 5. Інформаційне забезпечення курсу філософії	2	2	4
11	Тема 6. Підготовка лекційного курсу	4	2	4
12	Тема 7. Методика підготовки та проведення філософського семінару	4	2	4
13	Тема 8. Організація та методичне забезпечення самостійної роботи студентів	2	1	4
14	Тема 9. Особливості системи	2	1	2

	контролю знань з філософії			
15	Тема 10. Актуальні проблеми методики викладання філософії	2	2	4
17	<i>Підсумкова контрольна робота</i>	2		
	ВСЬОГО	28	10	80

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 28 год.

Семінари – 10 год.

Консультація – 2 год.

Самостійна робота - 80 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навчальний посібник / Петро Панасович Шляхтун . Київ : Академія, 2011.

Гершунский Б.С. Философия образования для XXI века. (В поисках практико-ориентированных образовательных концепций). М.: Совершенство, 1998.

Козловская В. А Организация самостоятельной работы студентов по предмету «Философия» //Вестник филиала Красноярского государственного социального университета в г. Красноярске: Сборник научных статей и тезисов. – Красноярск: РИО КФ РГСУ, 2007 С. 121–126.

Какая философия нам нужна?: Размышления о философии и духовных проблемах нашего общества (Сост. Ю.Н. Солонин). Л.: Лениздат, 1990.

Методика лекционного курса по философии. М., 1978.

Методика преподавания философии: проблемы перестройки. М., 1991.

Методика семинара по философии. М., 1975.

Михайлов Ф.Т. Об образовании. Образование философа // Избранное. М.: Индрик, 2001.

Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под ред. Е.С. Полат. М.: Издательский центр «Академия», 2001.

Терентьева Л.Н. Философские семинары. Одесса., 1992

Додаткова:

Библер В.С. Что есть философия? // <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Bibler.htm>

Михайло Бойченко Соціальна філософія як загальна соціальна теорія та навчальна дисципліна // Філософська думка. – 2013, №5. – С. 60-72.

Гегель Г.В.Ф. О преподавании философии в университетах // Работы разных лет: В 2 т. М.: Мысль, – 1972, – Т. 1.

Губерський Л.В. Філософія і освіта: зустріч перспектив // Філософська думка. – 2013, №5. – С. 6-13.

Кант И. Логика: Пособие к лекциям. III. Понятие философии вообще // Трактаты и письма. – М.: Наука, 1980.

Кант И. Ответ на вопрос: Что такое просвещение? // Сочинения: В 8 т. – М.: Чоро, 1994, – Т. 8.

Кант И. Спор факультетов // Сочинения: В 8 т. – М.: Чоро, 1994, – Т. 7.

Конверський А. Є. «Модель філософа» в освітній традиції Київського університету // Філософська думка. – 2013, №5. – С. 14-25.

Мамардашвили М. Как я понимаю философию. – М., 1990.

Мамардашвили М.К. Проблема сознания и философское призвание // Вопросы философии. – 1988, – № 8.

Огаркова Тетяна, Болонський процес – ідея "п'ятої свободи" в сучасному суспільстві знань.// <http://www.istu.edu.ua/pro-mntu/mizhнародni-zvjazki.html#3>

Осадчий Ю. Болонському бути в Україні чи не бути? // <http://www.osvita.org.ua/bologna/vprov/articles/27.html>

Остап Одушкін Сократ, корупція і Болонський процес// <http://www.osvita.org.ua/bologna/articles/28.html>

Рашкевич Ю.М. Легенди та міфи Болонського процесу.// <http://www.osvita.org.ua/bologna/articles/26.html>

Рашкевич Юрій, Актуальні завдання впровадження ідей Болонського процесу в Україні.// <http://maidanua.org/static/mai/1245698905.html>

Флоренский П. Лекция и Lectio // Новый круг – 1993 - № 2.